Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

25 iulie 2018*

„Trimitere preliminară – Politica agricolă comună – Scheme de ajutor pentru agricultori – Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 – Articolul 6 alineatul (1) – Regulamentul (CE) nr. 73/2009 – Articolul 23 alineatul (1) – Regulamentul (CE) nr. 796/2004 – Articolul 66 alineatul (1) – Regulamentul (CE) nr. 1122/2009 – Articolul 70 alineatul (8) litera (a) – Ecocondiționalitate – Reducerea plăților directe pentru nerespectarea cerințelor de reglementare în materie de gestionare sau bunelor condiții agricole și de mediu – Determinarea anului care trebuie luat în considerare pentru a stabili procentul de reducere – Anul în care a survenit nerespectarea”

În cauza C-239/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Østre Landsret (Curtea de Apel a Regiunii de Est, Danemarca), prin decizia din 28 aprilie 2017, primită de Curte la 10 mai 2017, în procedura

Gert Teglgaard,

Fløjstrupgård I/S

împotriva

Fødevareministeriets Klagecenter,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a treia, domnii D. Šváby, M. Vilaras (raportor) și E. Regan, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 15 martie 2018,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru domnul Teglgaard și Fløjstrupgård I/S, de U. Baller, advokat;

– pentru guvernul danez, de J. Nymann-Lindegren și de C. Thorning precum și de M. Wolff, în calitate de agenți, asistați de P. Biering și de J. Pinborg, advokater;

* Limba de procedură: daneza.

– pentru guvernul austriac, de G. Eberhard, în calitate de agent;

– pentru Comisia Europeană, de A. Sauka, de D. Triantafyllou și de U. Nielsen, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 17 mai 2018,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea dispozițiilor mai multor regulamente care erau în vigoare la data faptelor din litigiul principal, și anume articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 2019/93, (CE) nr. 1452/2001, (CE) nr. 1453/2001, (CE) nr. 1454/2001, (CE) nr. 1868/94, (CE) nr. 1251/1999, (CE) nr. 1254/1999, (CE) nr. 1673/2000, (CEE) nr. 2358/71 și (CE) nr. 2529/2001 (JO 2003, L 270, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 49, p. 177), articolul 66 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 796/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de stabilire a normelor de aplicare a eco-condiționării, a modulării și a sistemului integrat de gestionare și control, prevăzute de Regulamentul nr. 1782/2003 (JO 2004, L 141, p. 18, Ediție specială, 03/vol. 56, p. 210), articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 73/2009 al Consiliului din 19 ianuarie 2009 de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1290/2005, (CE) nr. 247/2006 și (CE) nr. 378/2007 și de abrogare a Regulamentului nr. 1782/2003 (JO 2009, L 30, p. 16), precum și articolul 70 alineatul (4) și alineatul (8) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1122/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 73/2009 al Consiliului în ceea ce privește ecocondiționalitatea, modularea și sistemul integrat de administrare și control în cadrul schemelor de ajutor direct pentru agricultori prevăzute de regulamentul respectiv, precum și de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului în ceea ce privește ecocondiționalitatea în cadrul schemei de ajutoare prevăzute pentru sectorul vitivinicol (JO 2009, L 316, p. 65).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Gert Teglgaard, pe de o parte, și Fløjstrupgård I/S au Fødevareministeriets Klagecenter (Centrul pentru contestații al Ministerului Mediului și Alimentației, Danemarca), pe de altă parte, în legătură cu determinarea anului pentru care pot fi reduse plățile directe către agricultori pentru motivul nerespectării cerințelor de reglementare în materie de gestionare sau bunelor condiții agricole și de mediu, cu privire la ecocondiționalitatea ajutoarelor agricole.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentul (2) al Regulamentului nr. 1782/2003 avea următorul cuprins:

„Plata integrală a ajutorului direct trebuie condiționată de respectarea normelor în materie de terenuri, de producție și de activitate agricolă. Respectivele norme trebuie să urmărească integrarea, în organizarea comună a pieței, a standardelor de bază în materie de mediu, de siguranță a produselor alimentare, de sănătate și de bunăstare animală, precum și de bune condiții agricole și de mediu. Dacă aceste standarde de bază nu sunt respectate, statele membre ar trebui să suspende ajutorul direct,

parțial sau integral, după criterii proporționate, obiective și progresive. Această anulare nu trebuie să aducă atingere sancțiunilor actuale sau ulterioare prevăzute în orice alte dispoziții din legislația comunitară sau națională.”

4 Articolul 6 din acest regulament, intitulat „Reducerea sau excluderea de la plată”, prevedea, la alineatul (1):

„Dacă cerințele de reglementare în materie de gestionare sau bunele condiții agricole și de mediu nu sunt respectate, din cauza unei acțiuni sau a unei omisiuni direct imputabile agricultorului în cauză, valoarea totală a plăților directe care trebuie acordate în anul calendaristic în cursul căruia s-a constatat nerespectarea este redusă sau eliminată după aplicarea articolelor 10 și 11, în conformitate cu normele detaliate prevăzute în articolul 7.”

5 Articolul 7 din Regulamentul nr. 1782/2003, intitulat „Norme privind reducerile și excluderile”, prevedea la alineatul (1):

„Normele detaliate privind reducerile și excluderile prevăzute în articolul 6 se stabilesc în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 144 alineatul (2). […]”

6 Potrivit considerentelor (55)-(57) ale Regulamentului nr. 796/2004:

„(55) Pentru a proteja în mod eficient interesele financiare ale Comunității, trebuie adoptate măsuri adecvate de combatere a neregulilor și fraudelor. Trebuie prevăzute dispoziții separate pentru neregulile legate de criteriile de eligibilitate pentru ajutor aplicabile diferitelor scheme de ajutor în cauză.

(56) Cu toate acestea, sistemul de reduceri și excluderi prevăzut de Regulamentul [nr. 1782/2003] privind obligațiile în materie de eco-condiționare urmărește un scop diferit, acela de a încuraja agricultorii să respecte legislația care există deja în diferite domenii ale eco-condiționării.

(57) Reducerile și excluderile trebuie instituite pe baza principiului proporționalității și, în cazul criteriilor de eligibilitate pentru ajutor, pe baza aspectelor specifice legate de cazurile de forță majoră, precum și de circumstanțe excepționale și naturale. În cazul obligațiilor în materie de eco-condiționare, reducerile și excluderile nu pot fi aplicate decât atunci când agricultorul a dat dovadă de neglijență sau a acționat intenționat. Reducerile și excluderile trebuie aplicate cu ajutorul unor ponderări care să varieze în funcție de gravitatea neregulilor comise și să meargă până la excluderea totală din una sau mai multe scheme de ajutor pe o perioadă determinată. Aceste reduceri și excluderi trebuie să țină seama, în ceea ce privește criteriile de eligibilitate pentru ajutor, de particularitățile diferitor scheme de ajutor.”

7 Titlul IV din partea a II-a a Regulamentului nr. 796/2004, intitulat „Baza de calcul pentru ajutoare, reduceri și excluderi”, conținea un capitol I, intitulat „Constatări referitoare la criteriile de eligibilitate”, și un capitol II, intitulat „Constatări privind eco-condiționarea”, care cuprindea, printre altele, articolele 65 și 66.

8 Articolul 65 alineatul (4) din regulamentul menționat avea următorul cuprins:

„Se consideră drept «constatate» cazurile de nerespectare stabilite în urma oricărui control efectuat în conformitate cu prezentul regulament sau aduse la cunoștința autorității de control competente în orice alt mod.”

9 Articolul 66 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 796/2004 prevedea:

„Fără a aduce atingere articolului 71, în cazul în care un caz de nerespectare constatat se datorează neglijenței agricultorului, trebuie aplicată o reducere a cuantumului total al plăților directe definite la articolul 2 litera (d) din Regulamentul [nr. 1782/2003], încasate deja sau care urmează să fie încasate de agricultor în baza cererilor pe care le-a introdus sau pe care urmează să le introducă în cursul anului calendaristic în care s-a făcut constatarea. În general, reducerea în cauză se ridică la 3 % din cuantumul total."

10 Articolul 1 punctul 1 litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 146/2008 al Consiliului din 14 februarie 2008 de modificare a Regulamentului nr. 1782/2003 și a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) (JO 2008, L 46, p. 1), a modificat articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 după cum urmează:

„Atunci când cerințele legale în materie de gestionare sau bunele condiții agricole și de mediu nu sunt respectate oricând în cursul unui an calendaristic dat (denumit în continuare «anul calendaristic în cauză»), iar această nerespectare este cauzată de o acțiune sau omisiune direct imputabilă agricultorului care a depus cererea de ajutor în anul calendaristic în cauză, cuantumul total al plăților directe care urmează să fie acordate, după aplicarea articolelor 10 și 11 în cazul respectivului agricultor, se reduce sau se anulează în conformitate cu normele detaliate stabilite în temeiul articolului 7.

Primul paragraf se aplică, de asemenea, în cazurile în care nerespectarea în cauză este rezultatul unei acțiuni sau omisiuni direct imputabile persoanei către care sau de la care a fost transferat terenul agricol.

În sensul aplicării primului și celui de al doilea paragraf pentru anul 2008, anul calendaristic corespunde perioadei de la 1 aprilie la 31 decembrie 2008.

[…]"

11 Articolul 3 al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 146/2008 prevedea:

„[A]rticolul 1 alineatul (1) litera (a) se aplică de la 1 aprilie 2008."

12 Regulamentul nr. 1782/2003 a fost abrogat și înlocuit prin Regulamentul nr. 73/2009, al cărui articol 23 alineatul (1) primul paragraf prevedea:

„În cazul în care cerințele legale în materie de gestionare sau bunele condiții agricole și de mediu nu sunt respectate în orice moment dintr-un an calendaristic dat (denumit în continuare «anul calendaristic în cauză») și nerespectarea în cauză este rezultatul unei acțiuni sau a unei omisiuni direct imputabile agricultorului care a depus cererea de ajutor în anul calendaristic în cauză, valoarea totală a plăților directe acordate sau care trebuie acordate agricultorului, în urma aplicării articolelor 7, 10 și 11 în cazul agricultorului respectiv, este redusă sau eliminată în conformitate cu normele detaliate prevăzute la articolul 24."

13 Articolul 24 din Regulamentul nr. 73/2009, intitulat „Norme detaliate privind reducerile și excluderile în caz de nerespectare a normelor de eco-condiționalitate", dispunea la alineatul (1):

„Normele detaliate privind reducerile și excluderile prevăzute la articolul 23 se stabilesc în conformitate cu procedura menționată la articolul 141 alineatul (2). […]"

14 Articolul 146 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009 prevedea:

„Regulamentul [nr. 1782/2003] se abrogă.”

15 Articolul 149 din Regulamentul nr. 73/2009 prevedea:

„Prezentul regulament intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Se aplică de la 1 ianuarie 2009.

[…]”

16 Regulamentul nr. 796/2004 a fost abrogat și înlocuit prin Regulamentul nr. 1122/2009.

17 Titlul IV din partea a II-a a Regulamentului nr. 1122/2009, intitulat „Baza de calcul pentru ajutoare, reduceri și excluderi”, cuprindea un capitol II, intitulat „Constatări referitoare la criteriile de eligibilitate”, și un capitol III, intitulat „Constatări privind ecocondiționalitatea”, din care făcea parte articolul 70 alineatele (4) și (8), care prevedea:

„4. Se consideră drept «constatate» cazurile de neconformitate stabilite în urma oricărui control efectuat în conformitate cu prezentul regulament sau aduse la cunoștința autorității de control competente, sau după caz, a agenției de plăți, în orice alt mod.

[…]

8. În sensul aplicării reducerilor, procentajul reducerii se aplică la suma totală a:

(a) valorii totale a plăților directe care au fost sau care trebuie acordate agricultorului vizat în urma cererilor de ajutor care au fost depuse de către acesta sau pe care le va depune în decursul anului calendaristic în care a avut loc constatarea […]

[…]”

Dreptul danez

18 Articolul 3 din bekendtgørelse nr. 1697 om krydsoverensstemmelse (Decretul nr. 1697 privind ecocondiționalitatea) din 15 decembrie 2010 (denumit în continuare „Decretul nr. 1697”), prevedea:

„1. Agricultorii care primesc ajutoare asigură respectarea în cadrul exploatației a cerințelor prevăzute în anexa 1 la prezentul decret pe toată perioada anului calendaristic.

[…]”

19 Potrivit articolului 4 din Decretul nr. 1697:

„1. Autoritățile de supraveghere menționate la articolul 3 alineatul 2 raportează încălcările cerințelor prevăzute în anexa 1 la prezentul decret la FødevareErhverv [Agenția daneză pentru industria alimentară]. […]

2. Nerespectarea cerințelor prevăzute în anexa 1 la prezentul decret poate să determine reducerea procentuală a ajutoarelor în anul calendaristic în care este primită cererea de ajutoare sau solicitarea plății și în care este constatată încălcarea. Agenția pentru industria alimentară adoptă o decizie privind valoarea reducerii în conformitate cu dispozițiile comunitare aplicabile."

Litigiul principal și întrebările preliminare

20 O anchetă a poliției a revelat că un mare număr de agricultori danezi cumpăraseră, în perioada 2006-2009, îngrășăminte chimice de la un importator fără ca acesta să fi declarat vânzările respective în registrul furnizorilor și fără ca azotul conținut în aceste îngrășăminte să fi fost înregistrat în registrele pentru îngrășăminte ale agricultorilor.

21 Bazându-se pe documente confiscate de la acest importator, Plantedirektoratet (Agenția pentru plante, Danemarca) a efectuat un control administrativ al registrelor pentru îngrășăminte ale agricultorilor și a trimis, la 4 ianuarie 2011, solicitări de informații către 125 dintre aceștia, pentru motivul că ar fi depășit cotele de azot autorizate de normele naționale privind îngrășămintele și că, astfel, aceștia nu ar fi respectat normele privind ecocondiționalitatea aplicabile plăților directe.

22 Rezultatele controalelor au fost transmise către NaturErhvervstyrelsen (Agenția pentru agricultură și pescuit, Danemarca, denumită în continuare „organismul de plată"), care a inițiat proceduri împotriva acestor agricultori pentru nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea.

23 După ce a adoptat decizii de reducere a ajutoarelor plătite agricultorilor în cauză pentru anul sau anii în cursul cărora nu fuseseră respectate normele privind ecocondiționalitatea, organismul de plată s-a adresat Comisiei Europene, la 26 noiembrie 2012, pentru a se stabili dacă reducerile ajutoarelor trebuiau să fie calculate pe baza anului calendaristic în cursul căruia survenise nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea sau pe baza anului calendaristic în cursul căruia aceasta fusese descoperită.

24 Astfel, potrivit organismului de plată, Comisia păruse să considere în Raportul anual al Curții de Conturi referitor la execuția bugetului privind exercițiul financiar 2011, însoțit de răspunsurile instituțiilor (JO 2012, C 344, p. 1), că reducerile plăților efectuate către agricultori din cauza nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea trebuiau să fie aplicate plăților efectuate în anul calendaristic în care a fost constatată această nerespectare.

25 În răspunsul din 7 februarie 2013, Comisia a confirmat, în esență, că anul în cursul căruia autoritatea de control competentă a luat cunoștință de un caz de neconformitate trebuie să fie considerat drept anul de constatare a nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea căreia trebuie să îi fie aplicată sancțiunea care decurge din aceasta.

26 Întemeindu-se pe Decretul nr. 1697, organismul de plată a redus, în consecință, plățile directe ale reclamanților din litigiul principal încasate pentru anul în cursul căruia fusese constatată de către Agenția pentru plante nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea, și anume anul 2011.

27 Contestațiile formulate de acești reclamanți în fața Centrului pentru contestații al Ministerului Mediului și Alimentației au fost respinse.

28 Aceiași reclamanți au introdus, ulterior, acțiuni la Østre Landsret (Curtea de Apel a Regiunii de Est, Danemarca), invocând nevaliditatea acestor decizii de respingere.

29 Domnul Teglgaard se întemeiază pe modul de redactare a articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 pentru a considera că anul de reducere a plăților directe este cel al nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea. Regulamentul nr. 796/2004 nu ar face decât să precizeze că o nerespectare a normelor privind ecocondiționalitatea nu poate fi sancționată înainte de a fi fost

constatată și nu ar putea modifica Regulamentul nr. 1782/2003. Acesta arată că, în conformitate cu principiile generale de drept, sancțiunea acestei nerespectări trebuie să fie pronunțată luând în considerare circumstanțele existente la momentul faptelor. Potrivit acestuia, Regulamentul nr. 73/2009 nu poate servi drept temei pentru o cerere de reducere a ajutoarelor care rezultă din fapte survenite înainte de intrarea sa în vigoare. În plus, acesta arată că nerespectarea pretinsă a normelor privind ecocondiționalitatea ar avea, în privința sa, consecințe imprevizibile, întrucât sancțiunea ar putea fi majorată cu un cuantum de 1 908 483,08 coroane daneze (DKK) (aproximativ 256 157 euro) din cauza creșterii suprafețelor eligibile pentru plățile directe între anul acestei nerespectări și anul constatării acesteia.

30 Fløjstrupgård arată că articolul 23 din Regulamentul nr. 73/2009 nu indică în mod clar dacă reducerea plăților directe trebuie să vizeze plățile încasate pentru anul în cursul căruia a survenit nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea sau pe cele încasate pentru anul în care această nerespectare a fost constatată. Aceasta arată că, în cazul său, reducerea plăților directe este mai importantă dacă vizează anul de constatare a nerespectării menționate, din cauza creșterii suprafețelor eligibile pentru aceste plăți între anul în care a avut loc nerespectarea și anul constatării sale. O asemenea situație ar fi contrară principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime și, din punctul de vedere al dreptului contractelor, ar constitui o consecință imprevizibilă.

31 Potrivit Centrului pentru contestații al Ministerului Mediului și Alimentației, regulamentele Uniunii privind schema de plată unică urmăresc obiectivul specific de a motiva agricultorii să respecte legislația existentă în diferitele domenii ale ecocondiționalității, dispozițiile privind această schemă trebuind să fie interpretate în lumina acestui obiectiv. În consecință, acesta arată că organismul de plată a considerat în mod întemeiat că trebuia să aplice o reducere a plăților directe primite de reclamanții din litigiul principal pentru anul în cursul căruia fusese constatată nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea.

32 Instanța de trimitere arată că Curtea nu s-a pronunțat încă cu privire la anul pentru care este necesar să se aplice o reducere a plăților directe datorată nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea, în cazul în care anul calendaristic în cursul căruia a survenit această nerespectare nu coincide cu anul calendaristic în cursul căruia aceasta a fost constatată. Instanța de trimitere arată de asemenea că formularea articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 variază în funcție de diferitele versiuni lingvistice.

33 În aceste condiții, Østre Landsret (Curtea de Apel a Regiunii de Est) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În situația în care un agricultor nu respectă cerințele de reglementare în materie de gestionare sau bunele condiții agricole și de mediu într-un an calendaristic și, prin urmare, trebuie să se aplice o reducere a plăților directe acordate acestuia, în conformitate cu dispozițiile coroborate ale articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 […] și ale articolului 66 alineatul (1) din Regulamentul nr. 796/2004 […], reducerea ajutoarelor trebuie să fie calculată pe baza plăților directe acordate agricultorului:
   a) pentru anul calendaristic în care are loc nerespectarea sau
   b) pentru anul calendaristic (ulterior) în care s-a stabilit/constatat nerespectarea?

2) Rezultatul este același potrivit normelor subsecvente prevăzute la articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009 […] coroborat cu articolul 70 alineatul (4) și cu articolul 70 alineatul (8) litera (a) din Regulamentul nr. 1122/2009 […]?

3) În situația în care un agricultor nu respectă cerințele de reglementare în materie de gestionare sau bunele condiții agricole și de mediu în anii 2007 și 2008, dar nerespectarea lor este stabilită/constatată abia în anul 2011, la calcularea reducerii ajutoarelor este aplicabil Regulamentul nr. 1782/2003 […] coroborat cu Regulamentul nr. 796/2004 […] sau se aplică Regulamentul nr. 73/2009 […] coroborat cu Regulamentul nr. 1122/2009 […]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima și la a doua întrebare

34 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări, la care trebuie să se răspundă împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, pe de o parte, articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, articolul 6 alineatul (1) din acest regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 146/2008, și articolul 66 alineatul (1) din Regulamentul nr. 796/2004, precum și, pe de altă parte, articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009 și articolul 70 alineatul (4) și alineatul (8) litera (a) din Regulamentul nr. 1122/2009 trebuie interpretate în sensul că reducerile plăților directe din cauza nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea trebuie calculate pe baza plăților acordate sau care trebuie acordate pentru anul calendaristic în cursul căruia a survenit această nerespectare sau pe baza celor pentru anul în cursul căruia a fost constatată nerespectarea menționată.

35 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, este necesar, pentru interpretarea unei dispoziții de drept al Uniunii, să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte (Hotărârea din 6 noiembrie 2014, Feakins, C-335/13, EU:C:2014:2343, punctul 35, precum și Hotărârea din 12 noiembrie 2015, Jakutis și Kretingalės kooperatinė ŽŪB, C-103/14, EU:C:2015:752, punctul 93).

36 Deși în versiunea sa în limba franceză articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 arată că „valoarea totală a plăților directe care trebuie acordate în anul calendaristic în cursul căruia s-a constatat nerespectarea este redusă sau eliminată”, în cvasitotalitatea celorlalte versiuni lingvistice disponibile la data adoptării acestui regulament același articol prevede, în esență, că valoarea totală a plăților directe care trebuie acordate în anul calendaristic în cursul căruia a survenit nerespectarea este redusă sau eliminată.

37 În această privință, este necesar să se arate că formularea utilizată în una dintre versiunile lingvistice ale unei dispoziții din dreptul Uniunii nu poate constitui singurul temei pentru interpretarea acestei dispoziții și nici nu se poate atribui respectivei formulări un caracter prioritar în raport cu celelalte versiuni lingvistice (Hotărârea din 17 martie 2016, Kødbranchens Fællesråd, C-112/15, EU:C:2016:185, punctul 36).

38 Dispozițiile din dreptul Uniunii trebuie, astfel, să fie interpretate și aplicate în mod uniform, în lumina versiunilor existente în toate limbile Uniunii și, în caz de divergență între aceste versiuni, dispoziția în cauză trebuie să fie interpretată în raport cu economia generală și cu finalitatea reglementării din care face parte (Hotărârea din 5 mai 2011, Kurt und Thomas Etling și alții, C-230/09 și C-231/09, EU:C:2011:271, punctul 60, precum și Hotărârea din 17 martie 2016, Kødbranchens Fællesråd, C-112/15, EU:C:2016:185, punctul 36).

39 Rezultă că, având în vedere divergențele constatate la punctul 36 din prezenta hotărâre între diferitele versiuni lingvistice ale articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, este necesar să se interpreteze această dispoziție în special în funcție de economia generală și de finalitatea reglementării din care face parte.

40 Economia generală și finalitatea Regulamentului nr. 1782/2003 în materia respectării normelor privind ecocondiționalitatea reies din considerentul (2) al acestui regulament, care stabilește o legătură între plata integrală a ajutoarelor directe și respectarea normelor în materie de terenuri, de producție și de activitate agricolă, care urmăresc să integreze, în organizarea comună a pieței, standarde de bază în materie de mediu, de siguranță a produselor alimentare, de sănătate și de bunăstare animală, precum și de bune condiții agricole și de mediu. În cazul nerespectării acestor norme, statele membre suspendă aceste ajutoare, parțial sau integral, după criterii proporționale, obiective și progresive.

41 La rândul său, articolul 6 alineatul (1) din regulamentul menționat precizează că reducerea sau eliminarea unor asemenea ajutoare intervine în cazul în care nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea se datorează unei acțiuni sau unei omisiuni direct imputabile agricultorului în cauză.

42 Astfel, Regulamentul nr. 1782/2003 impune agricultorilor să respecte, în fiecare an de exploatare, cerințele de reglementare în materie de gestionare și bunele condiții agricole și de mediu, care alcătuiesc normele privind ecocondiționalitatea.

43 Or, respectarea acestor norme nu își găsește pe deplin sensul decât dacă sancțiunea pentru nerespectarea lor, indiferent dacă aceasta din urmă rezultă dintr-o neglijență sau dintr-un act intenționat, se traduce printr-o reducere sau o eliminare a plăților directe acordate sau care trebuie să fie acordate în anul calendaristic în care are loc această nerespectare. Astfel, numai o asemenea corespondență este de natură să mențină legătura dintre comportamentul agricultorului aflat la originea sancțiunii și aceasta.

44 Desigur, articolul 66 din Regulamentul nr. 796/2004 prevede, în toate versiunile lingvistice disponibile la data adoptării acestui regulament, că reducerea este aplicată la cuantumul plăților directe încasate sau care urmează să fie încasate de agricultor în baza cererilor pe care le-a introdus sau pe care urmează să le introducă în cursul anului calendaristic în care s-a făcut constatarea nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea.

45 Cu toate acestea, nu se poate deduce din modul de redactare a acestui articol 66 că, astfel cum susține Comisia, reducerea ar trebui calculată pe baza plăților directe încasate sau care urmează să fie încasate în anul calendaristic al constatării menționate. În această privință, este necesar să se amintească faptul că un regulament de punere în aplicare, adoptat în temeiul unei abilitări cuprinse în regulamentul de bază, nu poate deroga de la dispozițiile acestuia din urmă, din care este derivat (Hotărârea din 2 martie 1999, Spania/Comisia, C-179/97, EU:C:1999:109, punctul 20). Astfel, modul de redactare a articolul 66 alineatul (1) menționat nu poate fi interpretat în sensul că ar repune în discuție legătura dintre comportamentul agricultorului aflat la originea sancțiunii și aceasta din urmă, derogând de la norma de bază prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 potrivit căreia nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea se traduce printr-o reducere sau o eliminare a plăților directe acordate sau care trebuie să fie acordate în anul calendaristic în cursul căruia a survenit această nerespectare.

46 Astfel, interpretat în lumina Regulamentul nr. 1782/2003, Regulamentul nr. 796/2004 stabilește, la articolul 66, regulile detaliate privind reducerile plăților directe pentru nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea, astfel cum se prevede la articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003. Articolul 66 menționat vizează în realitate modalitățile de imputare a unei reduceri a plăților directe pentru nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea, iar nu regulile de calcul ale unei astfel de reduceri. Prin imputarea unei reduceri asupra cuantumurilor plăților directe încasate sau care urmează să fie încasate de agricultor pentru anul calendaristic în care s-a făcut constatarea acestei nerespectări, articolul 66 din Regulamentul nr. 796/2004 garantează că recuperarea sumei corespunzătoare acestei reduceri va avea efectiv loc, prin deducerea plăților datorate agricultorului. Procedând astfel, acest

articol este de natură să asigure atât efectivitatea reducerilor operate pentru nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea, cât și buna utilizare a plăților efectuate în cadrul fondurilor agricole ale Uniunii.

47 În plus, o asemenea interpretare este susținută de principiile egalității de tratament, proporționalității și securității juridice.

48 Mai întâi, atât în cazul în care nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea este constatată în același an în care a survenit, cât și în cazul în care această nerespectare este constatată într-un an ulterior celui al survenirii acesteia, baza de calcul a reducerii este aceeași. Astfel, în aceste două cazuri, aceasta este reprezentată de plățile directe aferente anului în care a survenit nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea. Această soluție permite astfel să se înlăture riscul ca valoarea plăților la care se aplică reducerea să fie net mai ridicată decât cea din anul în care a survenit nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea sau, dimpotrivă, ca reducerea aplicată să fie net inferioară în cazul reducerii cuantumului plăților directe între anul survenirii acestei nerespectări și anul constatării sale. Aceasta este, astfel, aptă să garanteze egalitatea de tratament între agricultori.

49 În continuare, trebuie amintit că principiul proporționalității impune ca actele instituțiilor Uniunii să fie de natură să realizeze obiectivele legitime urmărite de reglementarea în cauză și să nu depășească limitele a ceea ce este necesar pentru realizarea acestor obiective, fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare și că inconvenientele cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile vizate (Hotărârea din 14 iunie 2017, TofuTown.com, C-422/16, EU:C:2017:458, punctul 45).

50 Or, este necesar să se observe că însăși Comisia a recunoscut în observațiile sale scrise că, în împrejurările descrise de avocatul general la punctul 96 din concluzii, luarea în considerare a anului constatării nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea pentru calcularea reducerii sau pentru eliminarea plăților directe nu poate asigura legătura dintre comportamentul agricultorului aflat la originea unei astfel de reduceri sau anulări și aceasta.

51 În schimb, respectarea principiului proporționalității este asigurată întotdeauna când reducerea sau eliminarea plăților directe este calculată pe baza cuantumului plăților directe acordate sau care trebuie acordate în anul calendaristic în care a survenit nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea, întrucât o asemenea legătură este menținută. Așadar, reducerea sau eliminarea astfel calculată este adecvată pentru realizarea obiectivului articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, care este acela de a sancționa cazurile de nerespectare a normelor privind ecocondiționalitatea, și nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea acestui obiectiv.

52 În sfârșit, principiul securității juridice impune ca o reglementare a Uniunii să permită persoanelor interesate să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor pe care le instituie în sarcina lor și ca aceștia să aibă posibilitatea să își cunoască în mod neechivoc drepturile și obligațiile și să acționeze în consecință (Hotărârea din 9 martie 2017, Doux, C-141/15, EU:C:2017:188, punctul 22, și Hotărârea din 20 decembrie 2017, Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse, C-516/16, EU:C:2017:1011, punctul 98).

53 Astfel cum subliniază reclamanții din litigiul principal, luarea în considerare a anului în care a fost constatată nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea pentru a calcula reducerea plăților directe este de natură să facă greu previzibile pentru agricultorul în cauză consecințele financiare pe care va trebui să le suporte, întrucât circumstanțele materiale, precum numărul de hectare exploatate, în raport cu care sunt acordate aceste plăți, pot varia semnificativ de la un an la altul, iar momentul la care are loc controlul normelor privind ecocondiționalitatea este aleatoriu. Or, un asemenea risc este absent în cazul în care reducerea sau eliminarea plăților directe este calculată pe baza cuantumului plăților directe acordate sau care trebuie să fie acordate pentru anul calendaristic în care a survenit

nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea, întrucât o eventuală variație a unor astfel de circumstanțe materiale ulterioare survenirii acestei nerespectări nu va avea incidență asupra consecințelor financiare pe care va trebui să le suporte.

54 În consecință, în aplicarea articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, reducerile plăților directe din cauza nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea trebuie să fie calculate pe baza plăților acordate sau care trebuie să fie acordate pentru anul calendaristic în cursul căruia a survenit această nerespectare. În aplicarea articolului 66 alineatul (1) din Regulamentul nr. 796/2004, reducerile astfel calculate sunt imputate asupra plăților încasate sau care urmează să fie încasate pentru anul în cursul căruia a fost constatată nerespectarea menționată.

55 Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 146/2008, trebuie interpretat în același mod. Identic în toate versiunile lingvistice, acest articol 6 alineatul (1), cu modificările ulterioare, nu se mai referă la anul în care este constatată nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea. Dimpotrivă, referindu-se la „un an calendaristic dat” sau la „anul calendaristic în cauză” atât pentru survenirea nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea, cât și pentru cererea de ajutor depusă de agricultorul căruia îi este direct imputabilă o acțiune sau o omisiune, articolul 6 alineatul (1) menționat, cu modificările ulterioare, insistă în mod particular asupra anului în care a survenit această nerespectare pentru a stabili reducerea sau eliminarea plăților directe. Referirea indirectă la Regulamentul nr. 796/2004, prin teza „cuantumul total al plăților directe care urmează să fie acordate […] în cazul respectivului agricultor se reduce sau se anulează în conformitate cu normele detaliate stabilite în temeiul articolului 7”, nu face, astfel cum s-a constatat la punctul 46 din prezenta hotărâre, decât să trimită la modalitățile de imputare a reducerii sau a eliminării asupra cuantumurilor plăților directe încasate sau care urmează să fie încasate pentru anul în care s-a constatat nerespectarea menționată.

56 Aceste constatări sunt valabile și pentru interpretarea articolului 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009, care reproduce în esență articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 146/2008.

57 În ceea ce privește articolul 70 alineatul (4) și alineatul (8) litera (a) din Regulamentul nr. 1122/2009, trebuie, pe de o parte, să se constate că numai alineatul (8) litera (a) al acestui articol este relevant în mod direct, întrucât acesta prevede că „[î]n sensul aplicării reducerilor, procentajul reducerii se aplică la suma totală a […] valorii totale a plăților directe care au fost, sau care trebuie acordate agricultorului vizat în urma cererilor de ajutor care au fost depuse de către acesta sau pe care le va depune în decursul anului calendaristic în care a avut loc constatarea”.

58 Pe de altă parte, constatările efectuate la punctul 46 din prezenta hotărâre pentru interpretarea articolului 66 alineatul (1) din Regulamentul nr. 796/2004 sunt de asemenea aplicabile în privința articolului 70 alineatul (8) litera (a) din Regulamentul nr. 1122/2009, care vizează modalitățile de imputare a unei reduceri a plăților directe pentru nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea, iar nu regulile de calcul ale unei asemenea reduceri.

59 Având în vedere toate considerațiile precedente, este necesar să se răspundă la prima și la a doua întrebare:

– Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, articolul 6 alineatul (1) din acest regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 146/2008, și articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009 trebuie interpretate în sensul că reducerile plăților directe din cauza nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea trebuie să fie calculate pe baza plăților efectuate sau care trebuiau să fie efectuate pentru anul în cursul căruia a survenit această nerespectare.

– Articolul 66 alineatul (1) din Regulamentul nr. 796/2004 și articolul 70 alineatul (8) litera (a) din Regulamentul nr. 1122/2009 trebuie interpretate în sensul că reducerile plăților directe astfel calculate sunt imputate asupra plăților încasate sau care urmează să fie încasate pentru anul calendaristic în cursul căruia este constatată nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea.

Cu privire la a treia întrebare

60 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească reglementarea Uniunii aplicabilă pentru calcularea reducerii plăților directe în cazul în care un agricultor nu a respectat normele privind ecocondiționalitatea în cursul anilor 2007-2008, însă această nerespectare nu a fost constatată decât în cursul anului 2011.

61 Pe de o parte, trebuie amintit că principiul securității juridice impune ca orice situație de fapt să fie apreciată, în mod obișnuit și cu excepția unor dispoziții exprese contrare, în lumina normelor de drept aflate în vigoare (Hotărârea din 14 februarie 2012, Toshiba Corporation și alții, C-17/10, EU:C:2012:72, punctul 50 precum și jurisprudența citată). Or, nici modul de redactare, nici finalitatea, nici economia articolului 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009 nu conțin indicații clare în sensul unei aplicări retroactive a acestei dispoziții.

62 Astfel, în ceea ce privește reducerile plăților directe din cauza nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea, reglementarea Uniunii care era aplicabilă la data survenirii cazurilor de nerespectare în cauză este cea care trebuie să servească la stabilirea reducerilor care trebuie să fie aplicate.

63 Pe de altă parte, reiese din coroborarea articolelor 146 și 149 din Regulamentul nr. 73/2009 că Regulamentul nr. 1782/2003 a fost abrogat începând cu 1 ianuarie 2009. În plus, reiese din articolul 3 al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 146/2008 că modificarea articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 prevăzută la articolul 1 din Regulamentul nr. 146/2008 se aplica începând cu 1 aprilie 2008. Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 era deci aplicabil în anul 2007 și până la 31 martie 2008, articolul 6 alineatul (1) din acest regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 146/2008, fiind aplicabil de la 1 aprilie la 31 decembrie 2008.

64 În această privință, articolul 2 litera (e) din Regulamentul nr. 1782/2003 definește plățile pentru un an calendaristic dat sau plățile în cursul perioadei de referință drept plățile acordate sau care urmează să fie acordate pentru anul sau anii în cauză, inclusiv toate plățile care trebuie acordate pentru alte perioade care încep în cursul anului sau anilor calendaristici respectivi.

65 Prin urmare, articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 era aplicabil plăților directe acordate pentru anul 2007 și pentru primele trei luni ale anului 2008, precum și plăților care urmau să fie acordate pentru perioade care începeau în cursul anului 2007 sau în cursul acestor prime trei luni, iar articolul 6 alineatul (1) din acest regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 146/2008, era aplicabil plăților directe acordate pentru lunile cuprinse între aprilie și decembrie 2008, precum și plăților care urmau să fie acordate pentru perioade care începeau în cursul acestor nouă luni.

66 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a treia întrebare că reglementarea Uniunii aplicabilă pentru calcularea reducerii plăților directe în cazul în care un agricultor nu a respectat normele privind ecocondiționalitatea în cursul anilor 2007-2008, însă această nerespectare nu a fost constatată decât în cursul anului 2011, este articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 pentru anul 2007 și primele trei luni ale anului 2008, și articolul 6 alineatul (1) din acest regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 146/2008, pentru perioada cuprinsă între lunile aprilie și decembrie 2008.

Cu privire la cheltuielile de judecată

67 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

1) **Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 2019/93, (CE) nr. 1452/2001, (CE) nr. 1453/2001, (CE) nr. 1454/2001, (CE) nr. 1868/94, (CE) nr. 1251/1999, (CE) nr. 1254/1999, (CE) nr. 1673/2000, (CEE) nr. 2358/71 și (CE) nr. 2529/2001, articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 146/2008 al Consiliului din 14 februarie 2008, și articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 73/2009 al Consiliului din 19 ianuarie 2009 de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1290/2005, (CE) nr. 247/2006 și (CE) nr. 378/2007 și de abrogare a Regulamentului nr. 1782/2003, trebuie interpretate în sensul că reducerile plăților directe din cauza nerespectării normelor privind ecocondiționalitatea trebuie să fie calculate pe baza plăților efectuate sau care trebuiau să fie efectuate pentru anul în cursul căruia a survenit această nerespectare.**

   Articolul 66 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 796/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de stabilire a normelor de aplicare a eco-condiționării, a modulării și a sistemului integrat de gestionare și control, prevăzute de Regulamentul nr. 1782/2003, și articolul 70 alineatul (8) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1122/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 73/2009 în ceea ce privește ecocondiționalitatea, modularea și sistemul integrat de administrare și control în cadrul schemelor de ajutor direct pentru agricultori prevăzute de regulamentul respectiv, precum și de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului în ceea ce privește ecocondiționalitatea în cadrul schemei de ajutor prevăzute pentru sectorul vitivinicol, trebuie interpretate în sensul că reducerile plăților directe astfel calculate sunt imputate asupra plăților încasate sau care urmează să fie încasate pentru anul calendaristic în cursul căruia este constatată nerespectarea normelor privind ecocondiționalitatea.

2) **Reglementarea Uniunii aplicabilă pentru calcularea reducerii plăților directe în cazul în care un agricultor nu a respectat normele privind ecocondiționalitatea în cursul anilor 2007-2008, însă această nerespectare nu a fost constatată decât în cursul anului 2011, este articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 pentru anul 2007 și primele trei luni ale anului 2008, și articolul 6 alineatul (1) din acest regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 146/2008, pentru perioada cuprinsă între lunile aprilie și decembrie 2008.**

Semnături